

СВОБОДА

UKRAINSKYI DENNIK

UKRAINIAN DAILY

ОФІЦІЙНИЙ ОРГАН ЗАКОНОДАВЧОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ В З'ЯВЛЕНИХ ДЕРЖАВКАХ АМЕРИКИ

ОФИЦИАЛЬНЫЙ ОРГАН УКРАИНСКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА В СЪЕДИНЕННЫХ ШТАТАХ АМЕРИКИ

ТРИ ЦЕНТИ РІК XXX Число 77 Джерси Сити, Н. Дж., вторник, 4. априля, 1922. VOL. XXX. No. 77. Jersey City, N. J., Tuesday, April 4, 1922. THREE CENTS

КРАЙНА ПОРА КІНЧИТИ ПОЗИЧКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ!

6,000 КОПАЛЕНЬ ВУГЛЯ НЕ ПРАЦЮЮТ

ІНДІАНОПОЛІС, Індіана, 1. априля. — Страх понавіс міліона майнерів вугля був ніби в повній розгарі. Як заявляє канцелярія майнерської юсти, страхи, осягнувши такі розміри, яких ніколи собі бажала.

Страх почався офіційно однією ніччю після 12-ї години в опівнічці з північчю на суботу. Через відхід робітників відразу перестало працювати понад 6,000 майнів. Лише півтора тисячі копалень працювало в суботу. Сих півтора тисячі копалень це копанні в Новій Шотландії, котрих майнери не зачіпали, та майни в Кентукі, де робітники юніш це давніше зробили з властивими угоду, яка обов'язує на цілий рік.

В усіх 6,000 майнів робітники пішли з роботи спокійно, як до свого закладу української юсти. Через цілий перший день не чути було про ніяке насильство, хоч вороги зорганізованих робітників старалися причепити майнерам вини за постріли одного майнера коло Блумберга в стейті Пенсильванія, на которого хтось стріляв з укриття і котрий самий не знає свого напасника.

ГЕНАТОР ОСТЕРГАС ВЛАСТИТЕЛІВ КОПАЛЕНЬ

ВАШІНГТОН, 1. априля. — Сенатор Бора, голова сенатової комітету для виховання і праці, видав острого до властивих копалень, що як вони не полагалися в як найкоротший час свого неперозуміння з робітниками так, як цього вимагає публічний інтерес, то суспільстві готова піднести домагає, щоб копанні вугля перебрали на власність всего народа. Суспільстві не дозволять, щоб сей важкий проміселе організовано дади так, як се було доді.

ТКАЛІ В ЛОРЕНС НАЙМАЮТЬ СТРАЙКОЛОМІВ

ЛОРЕНС, Мессачусетс, 1. априля. — Ткаляні фабрики в Лоренс почали посидати діями наймита богато страйколомів та робітників зусилля почати робити повний час. Проуваляні вони се зробити в суботу, але німю їх зусиль ні се не вдалося, німю сього, що коло фабрик стоїть через дощ та плітуть лише дуже мало пилі. Тепер заряди фабрик заявляють, що вони почнуть роботу в понеділок.

АРЕШТ СТРАЙКОВИХ ПРОВІДНИКІВ

ПРОВІДЕНС, Род Айленд, 1. априля. — Цивільні влади в порозумінні з військовою командою стейтсових військ, вислали для удержання порядку в страйковій окозці над річкою Потакет, видали недавно правила про пикетованне, котре викликало супротиванье зі сторони страйкарів.

Правлячі се постійнолюблять, що страйкова пикета перед фабрикою може мати найбільше гірше аспекти та що вона не сміє переходити так завою, "мертвий ліній", нахераченої кількості стін від фабрики. Щоб примусити сура ринати про правність таких постанов, провідники страйку Томас Гарроу, голова страйкової комітету в долині річки Потакет, та Джон Флетчер, член цього комітету, переїхали "мертву лінію" і далися арештувати військовим властям. На салудний день по арештування їх випущено на волю за кавпелею 500 доларів від особи.

АМЕРИКАНСЬКИЙ УРЯД НЕ ХОЧЕ ПОМАГАТИ ВІРМЕНІМ

ВАШІНГТОН, 1. априля. — З Париза доносено, що вірменська місія думає протестувати до уряду Злучених Держав проти неадного рішення аліантів перенести справу Вірменії під власть Ліги Народів на основі переми. Як недавно пороло в європейській дитворі в улові з турецьким урядом. Американський уряд заявив покищо неохайливо, що він не буде відполювати на зовні арменської місії, діючи тим до зрозуміння, що він ніяк не думає мішатися до європейських та азійських справ. Американський уряд уважається вповні управлінням заняти так становить тому, що він не виповідав війни Туреччині.

ГЕНЕРАЛ СЕМЬОНОВ ПРО ЦІЛИ СВОГО ПРИЗДУ ДО АМЕРИКИ

ВАШІНГТОН, 1. априля. — В своїй заяві про ціли свого призду до Злучених Держав генерал Семьонов, наслідник Кочакча в провіді анти-большевизмаю кампанією в Сибірі, заявив, що приїхав сюди нате, щоб закінчити два міліони російських втілків в "мирній революції", яка йде в Сибірі, а котра має на цілі повне утапачення свого народу злілу впливу большевизма. Генерал веде зі собою діляні галицькі акти, які мають бути просвіщені ріжних сіл та міст Сибіру у війничій злілу власти большевизма. Генерал каже, що вони з'являться запод до боротьби, як ліній діють заповнення поміччю від імміграції. Ся почні мусити бути економічна. Він заявляє, що федеральні сибірські народи, з котрих комісії мають бути свого національній території і стейтній національній уряд. Він переїхав, немовби ступа на службу Являніш або комубудь другого. Семьонов дуже адержаться у Вашингтоні кілька днів потім та до Нью Йорку, де має вїстти на корабель і поїхати до Франції.

ПАЧКАРСТВО ІМІГРАНТІВ

ТАМПА, Флоріда, 1. априля. — Одні урядні клопоту уряду заарештували на острові Айланд, що лежить в Мексиканській Завали, 21 іммігрант, котрих старалися перекласти до Злучених Держав відді з котрогося порту в Західній Індії. Азійотамів доставлено до свого міста. Е. Мейн ними одні жейшніа. Після "народних" вони Греки, Еспанці та Німці. Уряд приписує, що пачкари офіційні перевезти їх до Злучених Держав, але з якоїсь причини пішли на острові.

ФАРМЕРСЬКА ПАЙКА В ПРИБУТКАХ АМЕРИКИ

Під таким заголовком печатається і має короткі вїтти даша частина великої праці американського "Бюро для економічних дослідів" присвяченої досліддам над походженням і поділом національного багатства і прибутків Злучених Держав. В тій другій частині перелено точний аналіз той участі, яку американське хліборобство приймає в утворенні доходу країни, і той пайки, яку воно з них одержує і одержувало на протязі послідного десятиліття 1910-1920. Показується, що за винятком трех літ 1917-1919 на долю американських фармерів припадає все менша частина національного прибутку, як належалося їм їхньому числу, що і в тих трех роках особливо доброду фінансово продуктивність хліборобства тільки порівнялася з пересічною продуктивністю всіх інших індустрій і що вості криза 1920-го року понівечила всі здобутки попередніх літ та звела фармерські заробітки до такого ступня, на які вони не могли не стояти. Фармери, в цілому 6,450,000 голов, творять 16% або мало не шесту частину всего заробляючого населення Америки, та проте в роках 1910-1916 вони одержували вісьмю, лиш трохи більш як вісьмю або навіть менш як вісьмю частину всего прибутку країни. Від 1917 до 1919 фермерські доходи були приблизно такі як пересічні доходи інших індустрій; на фармерів припадає шеста або навіть трохи більше як шеста частина національного прибутку. В 1920-м році американські фармери, значить шеста частина населення, одержали лиш не цілу дев'яту частину усіх доходів Америки. В долярх вони представляють так що з 66 біліонів долярів (приблизно) зароблених ці зискахані всім населенням Злучених Держав в 1920-м році фармерам дісталось лиш трохи більше як 7 біліонів. Формально се була-б сума більша як їхні заробітки в 1910-м році та вартість долярів зменшилась до того, що фактично фармерські прибутки в 1920-і році були богато менші як десять літ тому.

ПОСТУП В БОРОТЬБІ З СУХОТАМИ

Американське товариство для боротьби з сухотами (Нешезе Туберкулозе Асоцієшн) оповіщає, що за сімнадцять літ своєї діяльності ронд змогло зменшити на половину тяжку смерність від "білої зарази". В 1904-м році коли товариство організовано, на кожних 100,000 голов населення припадало се 200 випадків смерті від сухит за один рік. В 1921-м році смерті забирала вже лиш 100 тухтників з кожної сотні тисяч мешканців Америки, або-ж цілу половину смерті. Той успіх завдячується з одного боку поширеному знанню гігієни серед загалу населення, а з другого успішною лічненню для тих, що вже занедужали. Коли сімнадцять літ тому в усіх американських шпиталях і лічних було лиш 10,000 ліжок для хорих сухотами і лічнх яких 5-6 клінік призначені виключно для них, то тепер туберкулозних клінік є вже близько 600 і шпитальних ліжок для пацієнтів-сухотників поперех 60,000. За сімнадцять літ своєї діяльності товариство поширило дуже багато популярно-наукової літератури призначеної ріжним питанням медичним і гігієні, майшним тепер впадає в сімнадцять ріжних мовах (также в українській) циркуляр п. з. "Планет свого ворога "сухоти", в котрому коротко зображено головні правила як заважаєди зарадити хоробі і як захищатишому треба вжитися до лічнення. "Товариство для боротьби з сухотами" просить всіх, хто хотівби поширити той циркуляр, звернутися до котрої-небудь з стейтсових організацій товариства, а вона вишлє йому даром бажану кількість примірників.

НЕПОРОЗУМІННЯ В КОМІТЕТІ

Підчас засідання Комітету в Москві виявився великий ріжний погляд поміж італійськими делегатами, що протестували проти нової тактики большевизма і комуністичної, що обстоювали за необхідність нової політики. (Рар.)

ПЕРЕДАЧА МАЙНА ПОЛЬЩІ

Як подає "Комуніст", совіти передали Польщі архів, приналежний до губерніальних і краєвиських делам біл. Парства Польського, а музейна комісія російсько-польської делегації ухвалила передати Польщі архів маляра Бернарда Беллясто.

200,000 РУБЛІВ ЗА 1 РУБЕЛЬ

ПРАГА, столиця Чехословаччини, 2. марта. — Большевики означили 200,000 своїх паперових рублів за один чеський срібний рубель.

ПОСЛАВ ДО СЕБЕ ГРОШІ

На домі арештованого під Львовом Яна Баскалу, буюшого поточного функціонера, який на спілку з другим (нає невідомим) почотував фальшивий грошеві перекази, вимагуючи власних адресатів і вписуючи свою адресу на фальшивих назиско Казимир Михалюк. Тим робом він пограб 50 тисяч марок.

ВІДКЛЮЧОВАНИЙ ЗА ТИФ

Апелляційний Суд в Індіані рішій, що хороба тифу, який робітники набувають влучі фабрик нещезу вду, є казітвом заподіяним нещасним випадком при роботі і що робітники може домагатися за цей випадок на основі закона про робітничі відшкодування. Компанія повинна заплатити відшкодування тому, що в тій випадку вона достарчувала робітникам води до пиття, від якої власне один з них заризався тифом.

БЕЗРОБОТІ В АМЕРИЦІ

Тяжка хвиля "індустриальної депресії", що отсе вже два роки тому вдарила на Америку і викликала міліони робітників з роботи, починає почути відливати, та це тільки дуже помалу, — як показує звідоування державних бюр пострахування праці з послідних трех місяців. Сего року таке ж як і попереднього сотні тисяч безробітних приходило до тих бюр шукати за роботою, та роботи не було навіть для попередніх хвилях і з кожним місяцем власності потрохи поправлялися. На кожних сто "джабів" з'являлося в місяці січня 226 апікантів, в лютий 205, в марта 194. Від початку року приблизно 245,000 безробітних дістало вже роботу, так що коли допустити, що в січні в усіх Америкі 3,500,000 робітників ходило без праці, так і тепер се безробітних злилось поверх три міліони.

РОДИЧІ УДУСИЛИ І СПАЛИЛИ СВОЮ ВЛАСНУ ДІТКУ

На днях стало перед нами судом в Станку одні селянини з діткою з села Утерсх. Цілий злочин тих обжалованих нагадує казку або сенсацийну кіно-театральну драму. Одного дня продали одні селянини з сивішного повіту пару волів за 100 тисяч марок і вертає з 14-літнім сином до дому. По дорозі напав на нього обжалований і замордав сокирою. Малий син убитого втік і дивним припадком натрапив по дорозі на діл убуїничу свого батька, де заночував, не маючи змоги вночі дійти до дому. Вночі повернувшись до хати господарів і сказав жінці, що справу йому не вдалося, бо хоч гроші отраблені, то син убитого втік і несе внаслідок його жандармерії. На не сказала йому жінка, що той самий хлопчик лопче у хаті і що його треба заарештувати. Хлопчик, зачувши се, скривився під діжко, а селяне через помилку в темноті задушили власного сина та спалили його в печі. Нещасному хлопцеві удалося втечи з хати. По дорозі задержав його жандарм, а що він переляканий не хотів спитнітися, то жандарм стріляв до нього, але на щасте не ранив його. Хлопчик оповів, що сталося і того самого дня злочинців арештовано.

БУВШИЙ АВСТРИЙСЬКИЙ ЦАР

КАРОЛЬ ГАБСБУРГ ПОМЕР НА ВІГНАННІ НА ОСТРОВІ МАДЕЙРІ

ПОМЕР В 34-М РОЦІ ЖИТТЯ. — ОСТАВІВ ВДОВУ І 6 ДІТЕЙ. ФУНЧАЛ, острів Мадейра, 1. априля. — Кароль І. Габсбург, бувший цар Австрії і король Угорщини, помер тут на ніч 3-го год. 11.30 перелоблюючим на заплелені легкого (легені), на яке терпів від тижня.

Покійний залервав був приємний як до останньої хвилини життя. Помер в присутності дітки Зити, котра не відступала від його постелі, і найстаршого, 10-літнього сина Франца Габсбурга.

Коли вже Зита бачила, що стан здоров'я її чоловіка критичний, просила лікарів, щоб передали йому її крові, але лікарі відмовились сеї операції і він помер.

Тіло Кароля буде забальсмоване і ймовірно буде перевезене до Австрії, до родинного гробу в церкві Капуцинів у Відні.

МОНАРХІСТИ НА ПОМІЧ ВІГНАНОМУ ГАБСБУРГОВИ

ВІДЕНЬ, 1. априля. — Коли монархисти у Відні і в Будапешті дізнались, що Кароль з родиною біде на вигнанні і живе у звичайному наємному домі на горішньому поверсі, а опісля, що се й тяжко занедужав, стали були для нього збирати жертви. Мадарські аристократи давали п'яту частину свого майна; а аристократи продавали дорожнечності на дар для нього. Граф Юлій Андраші продав славний образ Рембрандта за 300,000 франків, щоб допомогти Каролові і родині.

З Відня вислано до Фунчал лікарів спеціалістів, котрий давались вже придворними лікарем, але він не встиг вже прибути вночі і вся поміч хорому була спізнена.

ВІДЕНЬ І БУДАПЕШТ ЗВОРУШЕНІ СМЕРТЮ БУВШОГО МОНАРХА

ВІДЕНЬ, 1. априля. — Сьогодні пізнім вечером прийшли сади телеграфічні вісті з Фунчал, на острові Мадейрі, які рознеслись по місті у надзвичайних виданнях.

Вість про смерть бувшого монарха зробила на населення міста велике вражіння. Публіка збиралась масами по уличках і говорила про смерть Кароля.

Тесаме діялося і в Будапешті.

Багато людей в обох столицях бувшої мадунайської монархії плакали.

ЗИТА МОЖЕ ВІЙТИ З ОСТРОВА МАДЕЙРА

ПАРИЖ, 2. априля. — Аліантська Конференція Амбасадорів в Парижі постановила, що Зита може з дітьми покинути острів Мадейра і жити, де хоче. Вигнання, на погляд конференції, було присуджене тільки особі Кароля.

Вгадують, що Зита остаточно се у Фунчал через два місяці, бо до двох місяців має народитись її 7-ма дитина. Потім поїде до Європи.

МАДЕЙРСЬКІ МОНАРХІСТИ ХОТЯТЬ, ЩОБ ЗИТА БУЛА КОРОЛЕВОЮ УГОРИЦЬ

ВІДЕНЬ, 3. априля. — Угорські монархисти в Будапешті заявляють, що Зита не є вдовою по угорському королю, але так королевою, бо в грудні, 1916, її короновано разом з чоловіком в Будапешті старинною короною св. Стефана.

Вони були би за проголошенням Франца Йосифа Отта правним наслідником корони св. Стефана, з тим, щоб до часу його повноліття (коли він мати-ме 18 літ) правила його мати Зита.

БАЛФОР АНГЛІЙСЬКИЙ ШЛЯХТИЧЕМ

ЛОНДОН, 3. априля. — Британський король Юрій надів Артурові Ді. Балфору англійський шляхтицький титул ерла. Тепер він буде членом палати лордів.

МОСКОВСЬКІ БОЛЬШЕВИКИ ХОТЯТЬ ЗАБРАТИ З КІЕВО-ПЕЧЕРСЬКОЇ ЛАВРИ ДІЛ МІТРИ, ВАРТОСТІ 25 МІЛІОНІВ ДОЛАРИВ

КІЇВ, столиця України, 1. априля. — Московські большевики хотять на підставі свого розпорядку про конфіскацію церковних дорожнечностей забрати зі старинного українського монастиря Києво-Печерської Лаври діл даних дорожнечностей мітри, які представляють велику вартість, і продати їх на закупку пошани.

В. Серафимов, котрий є большевиським комісарем англійських справ на Україні, і котрого назначено наслідником при конфіскації церковних скарбів в церкві і монастирях в Києві, вислав телеграму до Леніна в Москву, в якій доповідає йому, що як забере діл мітри з Києво-Печерської Лаври і роздасть їх за \$25,000,000, то можна би купити на якісь час поїзди для голодних на Україні і на Горноморську. Він каже, що діл мітри, що ті діл мітри однією на таку суму (25,000,000 руб.) вони є з чистого золота і важать кілька фунтів, а внаслідок величезної кількості рідкої блости та інших дорожнечностей.

УКРАЇНЦІ В АМЕРИЦІ!
БОРОНІТЬ РІДНИЙ КРАЙ!
КУПУЙТЕ БОНДИ ПОЗИЧКИ ГАЛИЦЬКОГО УКРАЇНСЬКОГО ПРАВИТЕЛЬСТВА!

УКРАЇНЦІ В АМЕРИЦІ!
БОРОНІТЬ РІДНИЙ КРАЙ!
КУПУЙТЕ БОНДИ ПОЗИЧКИ ГАЛИЦЬКОГО УКРАЇНСЬКОГО ПРАВИТЕЛЬСТВА!

FOUNDED 1893.

Edited by Editorial Committee

Edited by Editorial Committee

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодинокое число три цента.	
One year	\$ 7.00	Ma рік	\$ 7.00
Six months	\$ 3.75	Ma піш року	\$ 3.75
Three months	\$ 2.00	Ma три місяці	\$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзі Ситі і загранично.	
One year	\$10.00	Ma рік	\$10.00
Six months	\$ 5.00	Ma піш року	\$ 5.00
Three months	\$ 2.75	Ma три місяці	\$ 2.75

З Канади належить вислати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

НА СЛАВУ АМЕРИКАНСЬКИМ УКРАЇНЦЯМ І НА ПОБІ-
РІДНОМУ КРАЄВИ!

Як з цього видно, більшовики не погнулися навіть перед ванним дівчиною для цілей своєї пропаганди. Вірні езультаті засади: «Щоб освітче средства», вони не побоялися напийшити діток щастя, здоров'я, життя, щоби лише напийшити поза границями краю прихильників до себе. З скандинавським більшовицьким урядом се звірство супроти нехотітих діток без персади являється найстрашнішим скандалом московського комунізму.

Звільнені частини арештованих. — Коли відбудеться процес? — Характеристика обжалованих. — Оборона. — Фінансування процесу
(Від спеціального кореспондента „Свободи“).

[illegible]

Ворог колює мечем в брехні кутини,
Вода його: грабни чужого,
В бою з народом лютим, негнущим,
Він, ні до-чого.

Замісиш наживи, маетів і слави,
Полотнеш кровні ріки,
Він своє ім'я тільки обезславить
На війні а війні!

Хто брата свого краде чесні татари,
Ніхній він волю народу,
Хай він проклятий шлям світом буде
З року до року!

Богдан Лепкий.

можу це так? Не вжеж поль-
ний народ мудрийший, хо-
робріший, більш інтелекту-
ально розвинутий, ніж украї-
нський? Нічо подібного. Наш
нашник безперечно і здоровіш-
ий і більш талановитий від
польського, наша молодіж
більш безпримірний патріот-
и; тільки саможертв, тільки
жарства, не прощаючи

УКРАЇНА І ПОЛІТИКА

можна дістати в конягю
по ціні 2 ден.

Се дуже цікава книга, в
нах документи і описи, в
ривля й архітектурні, зявляю-
ть революційні державні
установи асї.

Хто знає російську ма-
купити собі сю книгу і
біблотекі, які пізнають бо-
гословську нації за суверені-
тету

SVOBODA

Крегул.
ГОЛІНА п. з.
А. АНТАНИ

(Спеціальна кореспонденція „Свободи“ з Європи)

ЗА ПОЛОВИНУ ВСТУПНОГО
ПРИЙМАЄСЯ НОВИХ ЧЛЕНІВ ДО
УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА
КОРИСТАЙТЕ З НАГОДИ.
ОБЕЗПЕЧУЙТЕ СЕБЕ І СВОЇ РОДИНИ.

